

Legyen az erdő a templomom...

Ezzel a költői címmel látta el a tampere evangélikus egyházkerület a finn egyházi tulajdonú erdők helyzetét és kezelését ismertető kiadványát. Az egyházi erdők története több mint 700 évre nyúlik vissza. A keresztes lovagok a 11. században vitték el a kereszténység eszméit Finnországba. A hitet felvállaló finnek az egyháznak adományozták korábbi szent helyeiket, melyek túlnyomórészt erdők voltak, illetve erdőben foglaltak helyet. Finnországban a katolikus egyház igazából a 13. század elején kezdett el megerősödni. Az országot ez idő tájt a svédok uralták. A svéd egyházi törvények szerint minden egyházi kezelésben lévő földnek, legyen az mezőgazdasági terület vagy erdő, az egyház javát kell szolgálnia. Az újonnan épülő templomokhoz mindenkor legalább 6 ha mezőgazdasági területet, illetve emellett erdőt, legelőt, esetleg tavat is biztosítottak. A pap fizetést nem kapott, hanem ezeknek terméséből kellett megélnie.

1920-ban Finnországban 350 000 ha terület állott az egyház kezelésében, melynek jelentős része erdő volt. Az évtizedek során ez a terület jelentősen megfogyatkozott. A legnagyobb veszteség a II. világháborúban, illetve azt követően következett be. A Szovjetunió számottevő területeket szakított ki Finnországból, ennek során 10 000 ha egyházi birtok is elveszett. A világháború utáni menekültáradat letelepítésére a finn állam a menekülteknek földet adott. E célra az egyháznak 100 000 ha-nyi birtokát kellett feláldoznia. Napjainkra az egyházi birtokok területe 180 000 ha-ra zsugorodott. E területnek mintegy 95%-a erdő. Az egyházi erdők a finn erdőterületnek mintegy 0,6%-át teszik ki.

Az egyes városok, illetve egyházkerületek változó nagyságú erdőterületeket birtokolnak. A legnagyobb erdőbirtok 5000 ha körüli, az országos átlag 400 ha. A területekhez hasonlóan jelentős eltérés van az erdőbirtokok jövedelmezőségében is. Egyes vidéki egyházkerületek esetében az erdő nyújtotta bevételek elérhetik a teljes bevétel 17%-át is. Ugyanez az érték a 300 ha erdőt

birtokló tamperei kerület esetében mindössze 1,5%, ami számszerűleg mintegy 200 000 finn márkát jelent. Ez az összeg körülbelül megegyezik egy teológus éves fizetésével. Országos átlagban az erdő adta bevételek (40 millió finn márká) az egyház bevételeinek 1,4%-át adják.

Az egyházi erdőket ugyanúgy üzemtervek szerint kell kezelni, mint bármely állami vagy magánerdőt. A kitermelés semmiképpen sem haladhatja meg a növedéket. Az egyházi erdőket ugyanúgy üzemtervek szerint kell kezelni, mint bármely állami vagy magánerdőt. A kitermelés semmiképpen sem haladhatja meg a növedéket. Az egyházi erdők esetében még a szokásosnál is nagyobb hangsúlyt kap a sokcélú hasznosítás. A vízparti erdők túlnyomórészt természetvédelmi szempontból is értékesek, ezért védettek. Napjainkig mintegy 1000 ha egyházi tulajdonú erdőt nyilvánítottak védettnek. A védett területekkel kapcsolatban az egyháznak két lehetősége van. Vagy a természetvédelmi instrukcióknak megfelelően kezeli azokat, vagy eladja őket a finn államnak.

A tamperei egyházi erdők jelenleg érvényes üzemtervének fő célkitűzése a

vegyeskorúság kialakítása. Ennek megfelelően az erdőterület 25%-a lehet felújítás, 60%-a a fiatal és középkorú, 15%-a pedig az idős állomány.

Sok más mellett kiválóan szemlélteti a finnek természetközelségét a temetők kezelésének módja. Jó példa erre egy Tampere központjához közeli temető. A múlt század 70-es éveiben egy mezőn nyitották meg. A Városszépítő Egyesület röviddel ezután gyakorlatilag beerdősítette az egész temetőt, mert ez „békés, otthonos, szelíd atmoszférát ad a sírkertnek”. A temető jelenleg is szép, idős, elegyes erdő képét mutatja. Egy ilyen temető a holtak nyugalma mellett az életet is szolgálja. A cserjéknek madarak fészkelnek, az őshonos növényeket esztétikai szerepük mellett azért is ültetik, mert azok a rovaroknak is élőhelyet biztosítanak. A finnek a város tájékozódásához, valamint felüdítő sétálóhelyeknek is tekintik a temetőket, melyek pihenőhelyek holtaknak és élőknek egyaránt... Számunkra talán ez kissé furcsa megközelítés, az azonban tagadhatatlan, hogy az erdőben elszórtan fellelhető puritán sírkövek, a vadon növő virágok sokasága és az erdei hangulat sokkal kevésbé nyomasztó, mint a nálunk megszokott, összezúzott, művirágokkal ékesített márvány és beton emlékművek.

Dr. Csóka György

A Fekete-Tisza forrásánál

A Magyar Turista Egyesület évek óta járja a Kárpátalját, a Tisza forrásvidékét. Így aztán nem csoda, hogy mi mindenbe bele nem botlunk, s talán nem véletlen, hogy most találtam meg feljegyzéseim között az alábbiakat:

Körösmezőt elhagyva – ott, ahol az Apsinyec nevű, bővízű patak találkozik a még nem bővízű Tiszával – található az Apsinyeci gát, amely hajdanán a faúszatóknak volt hivatva gyűjteni a vizet. Itt áll egy erdészház, mellette pedig néhány szép növényű erdeifenyő. Szeretlek Iván barátunk a magas fűben bókászva botlott meg egy kőben, melyen nagy meglepetésére a következők olvashatók:

896-1896

EMLÉK FACSOPORT

(A fűvet nem tiportuk le nagyon, nem kell ezt a követ mindenkinek megtalálni.)

Van még egy kő, amely a régmúltat idézi. Közvetlenül a Tisza kiépített (foglalt) forrása felett, attól cca. 20 méterre az erdő, avagy a gerincet borító havasi legelő szélén, egy fa tövében, de egy kis bokortól takarva található. Nem lehet már pontosan elolvasni minden betűjét, így aztán kicsit hiányosan jegyeztük le:

Tisza Lajos

facsopo

Az Országos Erdészeti Egyesület.

1882. aug. 28-iki közgyűlésén

elnöke emlékére

Némi kis célzatossággal lejegyzé és közreadá 1996-ban:

Peták István
az MTE elnöke

PÁPAI GÁBOR – ORMOS BALÁZS

Tanulmányút Kanadában

6. rész

Szolid, de emlékezetes búcsúestét szerveztek vendéglátóink. A magyar delegáció búcsúztatásán ott voltak az illetékes kanadai szakemberek, és az eseményt megtisztelte jelenlétével a vancouveri magyar konzul is. Szó esett az elmúlt évben Magyarországra látogató kanadai erdészdelegáció tapasztalatairól, és a két ország rohamosan fejlődő

ez irányú ismereteiről is. Kiemelték a hozzájárulást a magyar szakemberek jótékony hatását Brit Columbia erdőgazdálkodásának szakmai fejlődésére. Egybehangzott az igény a természetszerű erdőgazdálkodás iránt és a társadalmi elvárások fokozottabb

figyelembevételéről is. Dr. Sziklai Oszkár a kanadai fakitermelés hőskorszakát ábrázoló reprodukcióval ajándékozta meg az egyesületet. A jelenlévő konzulnak átadtuk azt a levéltárcát, melyet a Stanley Parkban sétálva találtunk, benne közel hétszáz dollárral. (Eljövetele után a helyi sajtó megemlékezett az eseményt, jelezve, hogy a boldog tulajdonos száz dollárt utalt át a helyi Magyar Kulturális Intézetnek.)

Szervezési okok miatt Los Angelesen keresztül repültünk haza. Útközben volt rá idő, hogy értékeljük a közel két hét tanulságait. Szokatlan volt, hogy ilyen messze a hazától szemlélhessük honfitársaink, a soproni Alma Mater szellemiségével dolgozó kollégáink munkáját. Különösen úgy, hogy minduntalan visszaköszönt a kanadai szakemberek részéről is a magyar erdészek felé áradó tisztelet és nagyrabecsülés. Szokatlan volt és meglehetősen mindez, még akkor is, ha éreztük távolba szakadt honfitársaink kiejtésén, hogy a harminc év nem múlt el nyomtalanul. Am egy biztos. Ha már unokáik nem is bírják a magyar nyelvet, Kanada Brit Columbia tartományának erdőrendtegeiben dolgozó erdészeknek tudni fogják, hogy elődeik, akik megalapozták a korszerű erdőgazdálkodást, magyar szakemberek voltak.

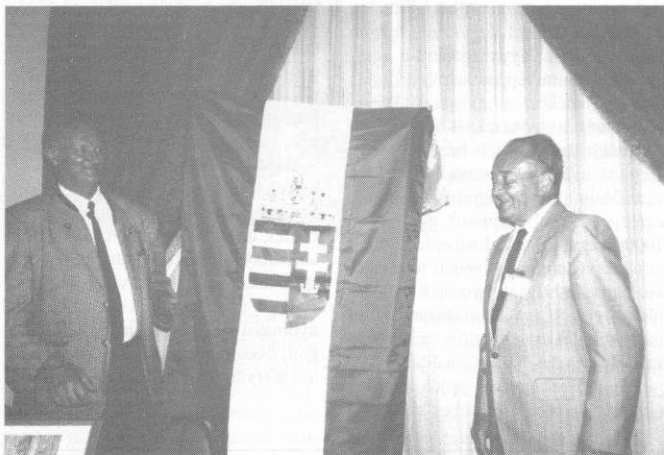
Epilógus

Beszámolóink végén engedje meg a kedves olvasó, hogy néhány személyes élményről szóljak, ami elsősorban a bennszülöttekkel függ össze. Gyermekkoromban én is faltam az indiánregényeket. Fantáziám ott csatangolt a kis indián falvakban, az őket körülvevő erdőrendtegekben. Valószínű, hogy gyermeklelkemet az indiánok életét átható, a természet törvényein alapuló igazságosság folytonossága és kimeríthetetlen következetessége ragadta meg. S noha az úti programban nem volt betervezve rezervátum meglátogatása – ahová nem is olyan egyszerű bejutni –, titokban azért reménykedtem, hogy valahol kézzelfoghatóvá válik a gyermekkori fantázia. Am csalódnom kellett. Nemcsak azért mert „igazi” fejdíszes, tomahawkos fehérhólos lován vágatott nem láttam, hanem mert a hajdan büszke nép napjai meg vannak számlálva. Bedarálja őket a „fejlődés”, a fogyasztói társadalom életfilozófiájának kegyetlenül őrlő malma. Nem fizikailag semmisülnek meg, hanem kultúrájuk, nyelvük, ... minden, amitől indiánok voltak.

Láttunk ugyan mindjárt az első nap vagy két tucát „harcost”, akik mit kiderült 24 hektár erdőért tüntettek Banf városában, de ez nem volt az igazi. A lovakat utánfutóval

A zászlót dr. Sziklai Oszkár kapta

Fotó: dr. Szikra Dezső

Dr. Sziklai Oszkár ajándéka

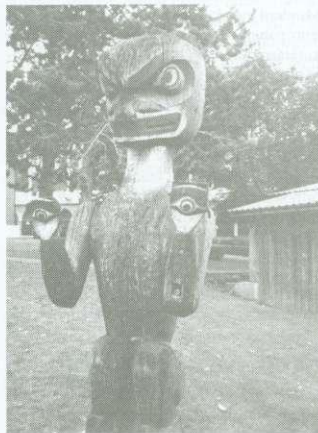
hozták a gyülekezőhelyre, s bár néhány kopott tollat lengetett kalapjukon a szél, lát-szott, hogy csak a hecc kedvéért csinálják. Ám mi sem bizonyította jobban, hogy igazi indián vér csordogál ereikben, mint hogy a parkolóban, ahol bevártuk őket, már az üdvözlő hughóból kihallatszott a hungary szó. Hogy honnan tudták meg ottlétünket, máig rejtély...

Nagy szomorúság volt látni a kagylófeldolgozóban a futószalag mellett állókat is. A Nitinat-tó partján „betévedtünk” egy indiánok lakta faluba. Tipikus amerikai épületekből álló települést láthattunk, óriási rendetlenséggel, összevisszasággal. Autóroncsok, elhasznált göngyölegek, csatangoló kutyák látványa fogadott. Kísérőnk elmondta, hogy az indián egészen másképp értékeli a házat, vagyont, miegyebet. Ők az időjárás viszony-tagságai elől menedéket adó objektumként

kezelik, s nem értékhardozónak, piaci tényező-nek. Az évezredekben át a természetben, a természetből élő életformát alig száz év alatt nyilván nem lehet „levetkőzni”. E hajdan büszke nép tragédiája éppen az, hogy a „civilizált” fehér embernek kevés a természetkímélő életmódja. Nagyon kevés. Miután földjeitől megfosztotta, könyörtelenül rákényszerít a természetpusztító életvitelét. Bizonyára érzik ezt, látják a megmásihatatlant, s ezért menekülnek nem is kevesen a lehegető, mindezt felejtető alkoholhoz. Mert láttunk ilyen is. És mire kanadák magyaráink leszármazottai végképp elfelejtik a magyar nyelvet, az őslakó indiánok is már csak csodálatos totemoszlopaik fáfaragásával emlékeztetnek arra, hogy visszahozhatatlanul elpusztult egy kultúra.

Pápai Gábor

Totemek...

Totemek...

Totemek...

Fotó: dr. Szikra Dezső

Matanuska az indián

*Matanuska erdőanyájához siet.
Matanuska mohalába
mélygyökerű tuskóból issza a vizet.*

*Matanuska ha éhes, ha szomjas
piros somot eszik
ötágú stíppl játszik
ha jókedve kerekedik*

*Matanuska szarvazat üldöz
benőtt ősoényeken
– úzi, hajtja hús testőrért
s csak álmában pihen.
Gyomra hajtja át meg át
kusza ágakon,
felgöngyölt ősoényre lel
de megy tovább vakon.
Vérszínű levelek, bogycók hajtják
mokaszin lábait tova és tova...
Matanuska zsákmány helyett
éhségét elássa oda
hol barna könnyeket rejt
sötét fenyvesek bocskora.*

*Fény fény fény...
szellő szellő szellő...
csomóba csomóba csomóba szőve –
erdőanya nappali kedvére kötve.*

*Halálba dermedt örök tűzek
segítetek... segítetek!..
szent hegyek dermedt orma
segítetek... segítetek...
összegyűjtöm minden ősom
sötétben ejtett könnyeit
itassák halál ellen
bűjtató fenyvesek lombjait.*

*Matanuska már nem vadászik
Matanuska már nem vadászik
Matanuska már nem halászik
Matanuska már nem halászik*

*Matanuska álmodik
mert álmodni akar
erdőanyát lombot, vizet,
mindent mit zöld moha takar.*

*Fába dermedt vadak...
kőbe dermedt halak...
fémbe dermedt madarak...
jajba dermedt szavak...*

*Föld szava... víz szava...
Fák szava... erdő szava...*

*Te fehér ember!
„Ha a szennyedtől a lazac
patakba fullad
Ha az utolsóként döntött fa
kiszáradt földre huppad...
Éhen pusztulsz tömött pénztárcád felett.”*

NAGY AJÁNDÉKOT KAPOTT S. Korpel szlovák kutató az életét: éppen 40 éve kezdte kutatni a szlovák őserdőket, s a közelmúltban nyomtatásban látható munkájának összefoglalását. Nagy ajándékot kapott viszont azzal az erdészeti tudománnyal is, hogy megjelent német nyelven az *Őserdők a Nyugati-Kárpátokban* c., a maga nemében egyedülállóan értékes könyv (Korpel, S.: 1995, Die Urwälder der Westkarpaten, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart-Jena-New York).

Nem véletlen, hogy Európában az őserdők megőrzésében és kutatásában Szlovákia egyike a legnagyobb hagyománnyal rendelkezőknek. Az átlagnál jobban erdőstől ország szabdalt terepein az erdők jelentős része sokáig hozzáférhetetlen, s így érintetlen maradt. Az első őrdőrezervátumot éppen száz éve (1895-ben) hozták létre. Azóta, főleg a II. világháború után, sok terület került védelem alá, s az országban ma már mintegy 300 őrdőrezervátum van. Ezek területe kb. 70 ezer ha, vagyis az erdőterület 4 (!) százaléka. Az őserdők „csak a természetkutatók, erdészek és természetvédők (hagyományosan) jó, természetű és koordinált együttműködése következtében maradhattak fenn.” A szlovákiai őserdők legnagyobb veszélyét a szerző a növényevő nagyvadakban látja. Ebben viszont az ottani viszonyok hasonlóak a miénkhez.

A tipikus őserdőkarakter 74 rezervátumban marad meg: ezek összterülete 14 600 ha. Egy rezervátum területe általában többszöröse a minimálisnak tekintett méretnek. Legtöbb rezervátum lucfenyvesben van; legkevésbé többes fenyvesben, bükkből viszont szintén elég sok van. (Megjegyezzük, hogy nálunk a lassan haladó őrdőrezervátum-program folyamán védetté nyilvánított, a szlovákiaiakkal egyenértékű, ún. magterületek teljes területe csak mintegy 4 ezer ha, az erdőterület 2,5 ezreléke. A könyv külön meg is említi, hogy a Nyugati-Kárpátok Magyarországra eső részén nincsen őserdő-jellegű erdő.)

Szükség van-e, s ha igen, miért, az őserdők megvédelmére és kutatására? A könyv válasza egyértelmű: „Az erdő-ökoszisztémák sajátos belső törvényszerűségeinek megmagyarázása fontos és sürgős, ám nehezen megoldható feladat... Az erdő alapos megismerése nagyobb szabadsághoz vezet a gazdálkodásban... Ha feltételül szabjuk, hogy az erdőbiológia és különösen az erdőművelés – ami a fatermelés és az erdő funkcióinak effektív kihasználása érdekében alkalmazott legfontosabb eszközünk – tudományos megalapozott legyen, akkor ezeket a tudományokat a természetes erdő (az őserdő) fejlődésével, növekedésével, felépítésével és szerkezetével kapcsolatos törvényszerűségek ismeretével kell alapolni.”

A könyv számtalan értékes és fontos kérdésre keres választ. A különböző erdő- és őserdőfajták definícióján túlmenően részletesen tárgyalja az őserdők általános jellem-

zőit. (Ezek közül talán az egyik legfontosabb, itt is kiemelendő megállapítás, hogy „az őserdőnél stabilabb ökoszisztéma nem képzelhető el!”) Szó esik arról, mekkora az őserdő-rezervátumok minimális és optimális mérete, milyen főbb fejlődési ciklusokkal, stádiumokkal és fázisokkal jellemezhető az őserdő fejlődése, egyáltalán hogyan lehet jellemezni az őserdőt, illetve annak faállományát.

A válaszkéréses valamennyi rezervátum részleges és 25 őserdő igen alapos megfigyelésével történt. Részletes vizsgálatokat 74 hosszú időtartamú megfigyelőterületen összesen 206 alkalommal végeztek. A nagyszámú megfigyelésből levont sokféle következtetés bebizonyította, hogy a hosszú idő alatt lezajló folyamatok megismerésében – mint amilyen az erdei folyamatok nagy része – milyen értékes a hosszú távú kutatások folytatása.

Szükséges megjegyezni, hogy a növény-szociológiai megfigyeléseken alapuló természetértékelés mellett a kutatások alapját elsősorban fatermési és erdőművelési vizsgálatok képezték.

Ilyen értelemben a hazai erdőművelési és fatermési kutatások az elmúlt 35 év alatt létesített mintegy 2000 kísérleti parcellájának 2-5 felvétele nálunk is komoly bázist teremtet.

E területek nagy része azonban elegendően faállományokban, újabbban egyre inkább elegendő állományokban van, és sajnos csak elenyésző részük a nemrég létesített őrdőrezervátumokban. A könyvnek talán legna-

gyobb érdeme az, hogy nem csupán általánosságban írja le a vizsgálatok eredményeit. A könyv nagyobbik részét 22 őserdő állapota, főbb természeti jellemzőik, a bennük lezajló folyamatoknak nagy mennyiségű adattal, táblázattal és ábrával alátámasztott leírása teszi ki. Kutatási szempontból ez jelenti a legnagyobb értéket, hiszen az adatok értékelése, más adatokkal való összevetése adhat csak alapot bármilyen megbízható vélemény kialakításához. Ilyen értelemben példamutató a könyv.

A kutatás feltétele volna azonban az is, hogy a megfigyelések reprodukálhatók, más országokban megismételhetők legyenek. Ehhez természetesen ugyanolyan őrdőrezervátumokkal kellene például nekünk rendelkezünk.

Sajnos, amíg nincsenek ilyenek – és sokáig nem is lesznek –, addig mi nem végezhetjük el újabb a megfigyeléseket, és nemigen járulhatunk hozzá az őserdőkutatáshoz. Mindent meg kell azonban tennünk az egész Európában egyre intenzívebb rezervátum-kutatásokhoz való minél aktívabb csatlakozáshoz.

Addig is, és azután is Korpel könyve igen fontos a számunkra, és akár a kutatás, akár a gyakorlat sokat méríthet belőle. A könyv természetesen komoly örökség általában a fiatalabb generációk számára, de általában mindazoknak a kutatóknak, akik az eddigi megfigyeléseket folytatni, vagy azokhoz képest új vizsgálatokat kezdeni szeretnének a remélhetően a jövőben is fennmaradó több száz szlovákiai őserdőben.

EGY FIGYELMRE MÉLTÓ KÖNYV

W. Kausch-Blecken von Schmeling: Die Elsbeere (Barkóczerkenye)

Önálló monográfia keretében 263 oldal terjedelemben kerül bemutatásra a barkóczerkenye elterjedése, termesztése, faanyagjellemei, feldolgozása és a gyümölcs hasznosítása.

A barkóczerkenye fája iránt az utóbbi években rendkívül megnőtt az érdeklődés: 1992-95-ben Európa legrágább faja volt. P. 1992-ben a Liebenburgi erdőhivatalnál tartott árverésen a furnérunk átlag 10 ezer DM/m³ áron került eladásra.

Az alapos munkát jól jellemzi a szakirodalom feldolgozása, ahol a 23 hivatkozott munka között megtaláljuk *Kárpáti Z., Jávorka S., Fekete I. és Blatny T.* munkáit is.

Talán nálunk is több figyelmet érdemelne ezen értékes faj...

(A könyv megrendelhető a szerző címén: D-37120, Bewonden, Leignitzer Strasse 17) (Ref.: M.S.)

Csúka György: Lepkehernyők

Az erdészössze fogás egy igen szép példáját testesíti meg *Csúka György* fényképes hernyőhatározója. Nem szoktuk hozzá az ilyen szép szakkönyv megjelenéséhez. Az anyagi támogatók mellett szép számmal olvashatjuk a szellemi ismeretekkel segítő névsorát is. A szerző kiváló fotói a kiadvány legértékesebb része, melyek végre minőségűkhöz méltó papíron jelenhetnek meg. Táblázatok segítenek eligazodni, hogy a lepkék mikor, milyen alakban láthatók. A gazdálkodó, erdői nevelő erdészti segíti a kiadvány végén található diagram. A kiváló fotók áttekinthetők a hernyók részletes leírásának hiányán. A kisze zsúfolt tükörre szerkesztett szöveg, s egy-két tördelési hibától eltekintve, témájában és minőségében kiváló könyvhöz juthat hozzá az érdeklődő, ha megrendelését az ERTI könyvtárába küldi.

(1023 Budapest, Frankel Lóó u. 42-44. Ár: 970 Ft.)

ROVATVEZETŐ: DR. SZIKRA DEZSŐ

Az Erdészettörténeti Szakosztály
1995. február 27-én tartotta idei első rendezvényét Budapesten.

Első napirendi pontként *dr. Papp Tivadar* „A természetserű erdőgazdálkodás története és lehetőségei a Dráva menti ár- és hullámtéri erdőkben” címmel tartotta meg jól szerkesztett, élvezetes előadását.

Először a térség történetéről hallgatunk pár szót az Árpád-kortól kezdődően:

majd a múlt és a jelen fafajairól, erdeiről kapunk tájékoztatást, nem mellőzve a vadászatot sem. A jövőkép felvázolásával és *dr. Kovács János* hozzászóló kérésének eleget téve a Duna–Dráva Nemzeti Parkról szöveg pár perces ismertetővel zárult az előadás. További hozzászólók *dr. Hajdú István*, *dr. Köveskúti György* és *Pektor István*.

Második napjaind pont *Szakács László* történelmi visszatekintése volt, mely „50 éve történt a MALLERD megalakulása” címmel hangzott el. Az előadó 1946-tól kezdve beszámolt a MALLERD korai időszakának eseményeiről, sikereiről, nehézségeiről; kiemelve és elismerve Barlai Ervin fontos szervező és irányító tevékenységét. Összefoglalást hallhattunk a MALLERD eredményeiről, és rövid értékelést is kaptunk ezen jelentőségteljes időszakról.

Első hozzászólóként dr. Csérei Pál méltatta Szakács László kezdeményező munkáját és felhívta a figyelmet arra, hogy meg kell vonnunk eme fontos időszak mérleget: „A tárgyilagos értékelésre érkezett az idő” – mondta. Ezek után a szakosztályülésen jelenlévő, az 1946-os megalakuló eseményekről „belülről” is megélt egykori műszaki főosztályvezető, Madas András beszélt. Megjegyezte, hogy az adott időszak eseményeit nem lehet az akkori politikai körülmények nélkül megérteni. Röviden felvázolta a II. világháború utáni fűben szegény, csonka Magyarország helyezését, a legnagyobb gondokat. Elismeréssel adózott az akkori nagyszerűen együttműködő, kiváló erdészársadalom mellett Barlai Ervinnek, aki kiváló munkával, optimálisan oldotta meg a felmerülő problémákat.

A hozzászólások után a szakosztályügyek megbeszélésére, és végül áprilisi, májusi programok egyeztetésére került sor.

Az ülést *dr. Oroszi Sándor* szakosztályelnök az előadásokat, hozzászólásokat és a részvételt megköszönve zárta be.

Borsó Zoltán

Az OEE Tájfejlesztési és Környezetgazdálkodási Szakosztálya 1996. február 27-én tartotta szakosztályülését.

Az „Erdőrendezés és természetvédelem adatházainak szerepe a tájfejlesztésben” c. témakörében az FM Erdőgazdálkodási Szolgálat munkatársai, *Sóder Márton* (irodaigazgatóh.), *dr. Madaş Katalin* és *Szedlák Tamás* bevezető előadásaikban vázolták azokat a tervezési módszereket, amelyek a mai erdőtervezési folyamatban szemléletváltást kívannak az ökológusabb alapelvek megjelenítéséhez, a biológiai szemléletű erdőtervek adaptíviságát továbbfejlesztéséhez. Az erdőgazdasági tájak természetes erdőátúlszállás jövőben is kielégítő célállományok megtervezhetősége természetvédelmi szempontból is meghatározók a többféle hasznosíthatóság érdekében és a biodiverzitás megőrzéséhez. Mind a veszélyeztetett tényezők

Cikkeink a szerzők személyes véleményét tükrözik, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőség véleményével.

A felkérés nélkül beküldött kéziratokat és fotókat a szerkesztőség lehetőség szerint gondozza és közli.

Kérjük a szerzőket, hogy pontos lakcímüket és a személyi számukat is megadni szíveskedjenek.

kivédése, mind az előre jelzett klímaváltozással járó esetleges degradációs folyamatok megállítására akkor lehet felkészülni, ha az erdőtervezés adataiból (információk tartalma) más szempontok szerint is tárogatnak, figyelemmel a társ-szakterületek azonos jellegű információinak összehangolt értékelhetőségére. Mindezek jelentése a környezeti erdőtervek összefüggésében is.

Az értékes, jövőbe mutató gondolatmenethez véleményt nyilvánítottak: *dr. Dobos Tibor, dr. Tarján Lászlóné, Halász Tibor, Tarjáni Antal, dr. Komjády Ferenc, Juhász István, dr. S. Nagy László.*

A következőkben a munkaterv megtárgyalására, majd a szakosztály kitüntetési javaslatának megvitatására került sor. A jelenlevők szakmailag értékes és jövőbe tekintő összejuvetelnek minősítették a szakosztályvülést.

Dr. S. Nagy László

Varga Béla
1916-1996

Erdőmérnöki oklevelét 1942-ben szerezte meg Sopronban és társaihoz hasonlóan, az erdészet iránti elkötelezettséggel, hivatástudattal lépett ki az Egyetem kapuján és kezdte meg munkáját az erdészet területén.

Pályáját, mint a legtöbb akkor végzett fiatal erdőmérnök, Kárpátalján kezdte a Rahói Erdőgazgatóság Erdőfelügyelőségén. Ebben a beosztásban dolgozott másfél évig, amikor behívták katonának. Három évi katonaság és amerikai hadifogság után 1946-ban került haza, hogy újra felvegye a munkát a megváltozott viszonyok között. Szűkebb hazájában, Sátoraljaihelyen megbízták az ottani erdőgazdálkodás vezetésével, majd egy év múlva – saját kérésére – áthelyezték a Füzérkomlói Erdőgazdálkodásához erdőgazdónok-helyettes munkakörbe. 1949 őszén a Sátoraljajai Erdőrendezőséghez került, ahol az államosított erdők gyorsított ütemű üzemtervezési munkáiban vett részt Kéked és Baskó térségében. Innen 1952 végén – az átszervezések és tömeges elbocsátások időszakában – elbocsátották és átmenetileg az akkor indult alföldfásítási program megvalósításában helyezkedett el Szolnokon. Szíve azonban visszahúzta a Zemplén-hegységbe és egy év múlva, 1954-ben visszakértül a Sátoraljajaihelyi, illetve a későbbiek során a Zemplén-hegységi Állami Erdőgazdasághoz, ahol a Tolcsvai Erdészeti erdőszervező-he-

E havi számunk szerzői

Balázs István	FM	Budapest
Bartha Pál	FM	Budapest
Gencsi László	EFE	Sopron
Gácsi Zsolt	EFE	Sopron
Göbölös Antal	erdfelügyelő	Kecskemét
Jérôme René	erdmérnök	Budapest
Konkolyiné Dr. Gyúró Éva	EFE	Sopron
Király Pál	erdmérnök	Budapest
Lehmann Antal	KTM	Dél-dunántúli Ig.
Mikulási Béla	erdfelügyelő	Kecskemét
Molnár György	erdmérnök	Veszprém
Ormos Balázs	TÁEG Rt.	Sopron
Papp Tivadar	Mecsek Rt.	Pécs
Páli Miklós	erdfelügyelő	Nagykanizsa
Peták István	Magyar Turista Egy. Bp.	Bp.
Pápai Gábor	OEE	Budapest
Rédei Károly	ERTI	Kecskemét
Szapponas Ferenc	VÍZÜGY	Dél-Dunántúl
Timár Gábor	EFE	Sopron
Varga Dezső	VÍZÜGY	Dél-Dunántúl

A lapban aláírás nélkül megjelenő fotókat Pápai Gábor készítette.

lyettesi munkakörében az erdőművelési munkák irányítását végezte 9 évig.

1963-ban saját kérésére áthelyezték az OEF Állami Erdőrendezőiségének létszáma mint erdőrendezői felügyelői Sárospatak székhellyel. Az Erdőfelügyelői megismerése után ebben a szervezetben látott el erdőfelügyelői munkakört előbb Boldogkőváralja, majd később Füzerkomlós térségében az 1977-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig.

Szakmai tevékenysége a zemléni erdőkhöz kötődik. Mint erdőművelő, szűkebb szakterületének minden problémájával, így a rontott erdők átalakításával, erdőtelepítéssel, a fiatal erdők nevelésével behatóan foglalkozott, de segítségére volt a hegyközi termelőszövetkezeteknek is erdőgazdálkodásuk megszervezésében mind a tervezés, mind a kivitelezés vonatkozásában, és felügyelt a munka végrehajtására is. Pályafutása második szakaszában, az erdőfelügyelői munkakörben, hasznosította az erdőművelés terén szerzett sokoldalú gyakorlati ismeretét a rábízott munkaterületeken.

Nagy tudású szakember volt, mindig elmélyedt a rábízott szakkérdésekben. Munkáját mindenkor a szilárd erkölcsi alapok, a kitűnő szakmai felkészültség, a lelkiismeretesség és szorgalom jellemezték. Amikor már gyakorlattá vált, hogy gépkocsival járták körül a felülvizsgálódó területeket, jellemző módon – mindig végigrota a sorokat, minden kis hibára felvigyelve. Ellenőrzési munkájában az erdő érdekei vezették; természetéből következően mindig a segítő szándék, az együttműködési készség jellemezték.

Emberi magatartását a szerénység, csöndesség, az ezek mögött meghúzódó segítőkészség és az emberek iránti szeretet jellemezte. Családját, négy gyermekét nagyon szerette; ő tartotta közöttük, egyfolyamatos felkészültséget, szerénységet, a háttérbe húzódnia, a kapcsolatok folyamatosát. Kikapcsolódása, kedvenc szórakozása a fafaragás volt. Hihetetlen türelemmel faragott ki egy darab fából 10-15, leheletszerű csipkés szöveket, melyeket aztán legyezőszereken szethúzott, mint például kereszt mögött háttért adó glóriásugarakat, vagy kutya szájjában levő fűcán tollaztat. Faragott a barátainak, unokáinak, de idegen gyerekeknek is mindenféle játékszert.

Aranyoklevelét 1992. szeptemberében vette át Sopronban az Egyetem.

Gyors észjárása, humorérzéke még betegsége alatt is sokáig megmaradt. Betegségét, kezdeti lázadások után, nagy békétűréssel fogadta. Isten akaratában megnyugodva, 1996. február 12-én tért örök nyugalomra; családja, számos barátja, tisztelőinek népes kőre február 19-én kísérte végleges nyughelyére a sátorlajúhelyi temetőben.

Dr. Madas András

Búcsú Máté Károlytól

Megtört szívvel, néma főhajással vettük tudomásul, hogy szeretett kollégánk, vezetőnk, Máté Károly 1995. június 12-én örökre uthagyott bennünket. A kislétföldi erdőért, erdészért tenni akaró, szakmailag felkészült, mindig érdeklődő erdészember személye, jelleme ma már csak emlék számunkra.

1932. július 3-án született Ráron. Szegény családból származott. Szüzeköz csodálatos világában élve, édesapja munkáját látva – aki erdőgazdálkodásban fogatosként dolgozott – szeretete meg kicsi gyerekként a természetet.

A természet iránti vonzalma, valamint az erdő életközösségével kapcsolatos érdeklődése juttatta fiatalon arra az elhatározásra, hogy az erdészeti pályát választja életcélul.

A polgári elvégzése után, 16 évesen a Dunántéri Erdőgazdasági Nemzeti Vállalatnál keresett munkát. Vezetői, közvetlen munkatársai hamar felismerték a pálya iránti rátermettségét. Így szakmai

törekvést segítve, a két év gyakorlati idő után 1950-ben felvételt nyert a soproni Erdészeti Szakiskolába. Középfokú erdészeti tanulmányait 1952-ben szakértségi megszerzésével fejezte be. Közvetlenül a szakértségi megszerzése után felvételt nyert a soproni Erdőmérnöki Főiskolára, ahol 1952-1957 között folytatta tanulmányait. Az erdőmérnöki diploma megszerzése után az OEF 2. számú Erdőrendezői Kirendeltségén kapott munkát. 1957-1959-ig erdőrendezőként dolgozott, konkrét üzemtervezési megbízást végezve a Bakony erdőterületein. Többek között Zirc, Duder, Bakonyháza erdőterületeit üzemtervezte, munkájára jellemző kellő alaposággal. 1959-ben a Kislétföldi Erdőgazdaság kollégájába sodorta a sors, és 1992. évi nyugdíjba vonulásáig itt dolgozott. A Kislétföldi Erdőgazdasághoz belépve egy évig az erdőgazdaság birtokpolitikai ügyeit rendezte, majd 1960-ban kinevezést kapott az Észak-hansági Erdészeti erdésztervezetői posztjára. A hansági területen eltöltött 10 év nagy megpróbáltatás elé állította, mivel ebben az időszakban indult a Hanság erdősítése. Irányítása alatt több ezer ha erdő jött létre, sok esetben embertelen nehézségek között. Mérnök kollégáival, kerületvezető erdészeivel nagyon sokat dolgozott, hogy az államilag elrendelt és elvárt munkák a Hanság területén terv szerint megvalósuljanak. 1970-ben újabb változás történt az életében. Az erdőgazdaság átszervezésekor a Győri Erdészeti élére került. Erdésztervezőként, erdésztervezőként dolgozott 1990-ig. Vezetői munkája alatt változott meg az erdészeti szigetközi, hullámtéri erdőterületeinek feltárása, homoki fenő, akár erdőterületek használati, felújítási munkáinak kivitelezése, mely ismét nagy megpróbáltatás elé állította. A Győri Erdészeti ebben az időszakban az erdőgazdaság legnagyobb bevételt produkáló erdészete volt.

Munkája folyamán nagy hangsúlyt fordított arra, hogy a letermelt erdő helyébe szakmailag jobb vagy – nehezebb körülmények esetén – hasonló minőségű erdő kerüljön, mint amit a területről letermeltek.

1990-ben erdésztervezőként munkáját elismerv felkérte kapott az erdőgazdaság vezérigazgatói posztjának elvállalására. Ezt a megbízást 1992. évi nyugdíjba vonulásáig becsülettel, kissé megromlott egészségi állapotban végezte.

Becsület, őszinteség, kiváló szakembert vesztettünk el személyében. Olyan ember volt, aki bátran szembe tudott nézni a legnehezebb feladatokkal, keresve az adott helyen alkalmazandó legmegfelelőbb szakmai megoldást.

Kedvelte, szerette munkatársait, akik ezt munkával, ragaszkodással, szeretettel viszonozták. Többször kifejtette, hogy azért tud az erdészeti eredményeket elérni, mert a munkatársai segítik őt munkájában. Nem voltak haragosai, nem voltak ellenségei. Szerény, önzetlen jellemként környezetében mindenki kedvelte.

Munkájában elfáradva – a 80-as évektől egyre súlyosbodó betegségtől terhelve – gyakran keresett pihenést a Fekete István Vt.-ben, annak vadászatain, ahol vadászársági elnök pozíciót töltött be.

Bízott kollégáiban, munkatársaiban. Abból a megfontolásból indult ki, hogy minden ember jól akarja elvégezni feladatát, és szándékosan nem hibázik az erdészember a szakterületén.

35 éves tevékenysége alatt többször jutalomban, szakmai elismerésben részesült. A munka szeretete mellett rendkívül szerette a természetet. Csodálattal szemlélte az összefüggéseket, az egymásra utaltságot, amelyek a természetben léteznek. Bölcs, megfontolt szakmai megnyilvánulásai, egyesületi hozzászólásai örök nyomot hagytak kollégáiban, szakemberekben egyaránt. Akik ismerték, szerették, sajnálattal emlékezünk vissza kedves, megnyerő, határozott modorára, bölcs megjegyzéseire, megfontolt, elgondolkodtató szakmai hozzászólásaira.

Máté Károly erdőmérnök kollégánk személye örök emlék marad számunkra, akire kollégák, munkatársak, barátok egyaránt mindenkor szeretettel emlékeznek.

Üdv az erdésznek! Nyugodjál békében!

a Győri Erdészeti dolgozó